SVERIGES ARKITEKTER

PROSPEKT
TILL ALLA
MEDLEMMAR I
SAR SIR LAR FPR ARKITEKTFORBUNDET

Sveriges Arkitekter

– en ny organisation för alla Sveriges arkitekter, landskapsarkitekter, inredningsarkitekter och planerare

Styrelserna i ArkitektFörbundet, Svenska Arkitekters Riksförbund (SAR), Svenska Inredningsarkitekters Riksförbund (SIR), Landskapsarkitekternas Riksförbund (LAR) och Fysiska Planerares Riksförbund (FPR) vill undersöka möjligheterna att bilda en ny organisation för alla Sveriges arkitekter, landskapsarkitekter, inredningsarkitekter och fysiska planerare. Arbetsnamnet för den nya organisationen är **Sveriges Arkitekter**.

Sveriges Arkitekter blir en organisation med två parallellställda och samverkande syften: främja god arkitektur och samhällsplanering samt vara en intresseorganisation för sina medlemmar och i denna egenskap både ge yrkesfacklig intressebevakning och företagarservice.

Styrelserna i de fem organisationerna anser att det är deras uppgift att ständigt utveckla sina organisationer för medlemmarnas och arkitekturens bästa. Organisationerna är medel för att nå vissa mål. Ger organisationsförändringar bättre förutsättningar att nå målen, skall sådana förändringar genomföras.

Styrelserna i samtliga fem förbund har ställt sig positiva till att gemensamt försöka åstadkomma en ny, samlande organisation med utgångspunkt från de bedömningar och ställningstaganden som görs i detta prospekt.

De ställningstaganden som återfinns i detta prospekt skall ses som en principiell grundval för en ny organisation. Det är ett sammanhållet koncept, en helhet, som bygger på grundprinciper vilka håller ihop och ömsesidigt stärker varandra. Arbetet med att främja god arkitektur och samhällsplanering går inte att separera från arbetet med att skapa bästa möjliga villkor för och i yrkesutövningen. Det är grundbulten.

De ställningstaganden styrelserna hittills gjort utgår från en gemensam strävan att skapa bästa möjliga organisatoriska förutsättningar för att tillvarata både medlemmarnas och arkitekturens framtida intressen. Arkitektur definieras här, och i hela detta prospekt, i sin vidaste tolkning: fysisk planering, landskap och anläggningar, byggnader och inredning, det vill säga hela det breda fält som ligger inom medlemmarnas nuvarande professionsområden.

Vi vill med detta, gemensamt utformade prospekt, öppna för en bred medlemsdiskussion inför det vidare arbetet med frågorna. Det som här publiceras är en avsiktsförklaring, ett grundkoncept att bygga vidare på och konkretisera, diskutera och förankra i respektive organisations alla organ.

Vi riktar med detta också en uppmaning till dig som är medlem att ta del i det fortsatta arbetet. Alla frågor är långtifrån lösta. I det fortsatta arbetet kommer många frågor att behöva diskuteras omsorgsfullt. Säkert kommer många frågor att ta tid att lösa. Andra kan lösas snabbare. Vi har övertygelsen, viljan och engagemanget och hoppas kunna dela detta med dig.

År 2001 blir ett år med intensiva diskussioner. En ny gemensam organisation skulle kunna finnas fr o m den 1 januari 2002 och från denna tidpunkt överta de nuvarande förbundens verksamheter. Avgörande beslut kan komma att tas i organisationernas högsta beslutande organ under hösten 2001.

ArkitektFörbundet
Laila Strunke, ordförande

Svenska Arkitekters Riksförbund, SAR
Thomas Sandell, ordförande

Landskapsarkitekternas Riksförbund, LAR
Jerker Nyblom, ordförande

Svenska Inredningsarkitekters Riksförbund, SIR
Per Reinholtz, ordförande

Fysiska Planerares Riksförbund, FPR
Johan Helgeson, ordförande

VISION

Förutsättningarna för god arkitektur och planering ska stärkas. Arkitekters och planerares arbete ska uppvärderas. Arkitektrollen ska stärkas. Arkitekter och planerare ska bredda sin yrkesroll, vidga sin aktiva delaktighet i samhälls- och kulturliv samt ta större ansvar i framtidens plan-, bygg- och förvaltningsprocess.

FÖRUTSÄTTNINGAR

Dagens situation ger unika förutsättningar för att bilda en ny organisation. Marknaden är stark. Arkitekter och planerare har kompetenser som kommer att efterfrågas alltmer. Arkitektur och design är ett allt viktigare konkurrensmedel och tilldelas ett allt högre samhällsvärde. Samhället förväntar sig att arkitekternas röster blir starkare, tydligare och mer bestämda. Riksdagen har genom handlingsprogrammet för arkitektur, formgivning och design, *Framtidsformer,* givit arkitekterna ett redskap för att utveckla arbetet för den goda arkitekturen och planeringen. Det är dags att mer målmedvetet utnyttja detta redskap. Offentliga utredningar efterfrågar en ny och bättre plan- och byggprocess där större utrymme ges för ett kvalificerat och omsorgsfullt arkitektarbete som resulterar i en ännu bättre landskaps-, stadsbyggnads-, byggnads- och inredningskonst. Det går inte längre att på ett rationellt sätt skilja arkitekturens kvalitetsfrågor från yrkets kommersiella delar.

Ännu en, helt avgörande, förutsättning är uppfylld. Styrelserna för ArkitektFörbundet, SAR, SIR, LAR och FPR är idag eniga om att gemensamt forma det instrument som alla arkitekter, landskapsarkitekter, inredningsarkitekter och fysiska planerare behöver för att uppnå målet; en starkare arkitektroll, ett uppvärderat arkitektarbete och en central position i framtidens byggprocess som ger både en bättre arkitektur och bättre villkor för de som skapar arkitektur. Det behövs en sammanhållen organisation som blir en stark företrädare för arkitekternas och arkitekturens intressen. Det behövs ett gemensamt forum för att formulera svaren på arkitekturens och planeringens framtidsfrågor.

Ytterst få arkitekter och planerare står idag helt utanför de olika organisationerna. En ny gemensam organisation kan komma att representera minst 95% av de i Sverige yrkesverksamma arkitekterna och fysiska planerarna, som därigenom ges en samstämd och stark röst i frågor rörande arkitektur och arkitektarbete.

BAKGRUND

Den historiska bakgrunden till hur arkitekterna är organiserade idag.

FÖRE 1975

Historisk och internationellt har arkitekter organiserat sig av tre primära skäl: för att skydda professionen från icke utbildade och oetiskt uppträdande; för att ge rimliga villkor i yrkesutövande och tävlingsverksamhet för arkitekter och byggherrar samt för att utveckla konstarten.

SAR bildades 1936 genom en sammanslagning av tre starka regionala arkitektföreningar, de i Malmö, Göteborg och Stockholm. De tre föreningarna hade växt fram från 1800-talet och hävdade gemensamt: Arkitektens samhällsansvar, arkitekturen som kulturform, publikationsverksamhet, tävlingsformen, ömsesidigt internt bistånd och sammanhållning, kompetensfrågan och gräns mot de icke arkitektutbildade.

Under 1940- och 50- talen intensifierades i SAR den sedan sekelskiftet bedrivna kampen för arkitektyrkets professionalisering: definition av kunskapsområdet, reglering av inbördes konkurens, upphovsrätt, tävlingar och arvodestaxa. SAR organiserade många arbetsgrupper för sakfrågor: Informationstjänsten, Litteraturtjänsten, bostadsforskning, samhällsplaneringsfrågor arvodesfrågor, kalkylservice, pensionskassa, rådgivningsservice, etiska regler formaliseras. SAR var med och bildade den internationella arkitektorganisationen UIA och anslöt sig till akademikernas intresseorganisation SACO så fort som denna bildats.

SIR bildades 1953 för att tillvarata inredningsarkitekturens och inredningsarkitekternas intressen. SIR var en omformning av den äldre sammanslutningen Sveriges inrednings- och möbelarkitekter, SIMS, bildad redan 1933.

LAR bildades 1971 genom en sammanslagning av Hortonomförbundet och Föreningen Svenska Trädgårds- och landskapsarkitekter. Den senare bildades 1967 ur Föreningen Sveriges Trädgårdsarkitekter, FST, som i sin tur hade bildats redan 1921 som en intresseförening för privatpraktiserande trädgårdsarkitekter.

Under 1960-talet och början av 70-talet fördubblas antalet arkitekter i Sverige. Mer än 70% var anställda. För att möta den nya situationen organiserade både SAR och SIR skilda nämnder för privatpraktiserande och för anställda arkitekter. En fristående företagsförening, SPA, bildades 1965.

OMORGANISATIONEN 1975

1975 gjordes en bodelning mellan arkitekternas yrkesideella respektive yrkesfackliga intressen eftersom partsfrågorna då inte ansågs kunna hanteras inom en och samma organisation. **ArkitektFörbundet** bildades av de anställda arkitekterna inom SAR, LAR och SIR för att tillvara de fackliga frågorna. SAR, LAR och SIR fick nya stadgar och blev rent yrkesideella förbund.

Samma år, 1975, men oberoende av organisationsförändringarna inom arkitektorganisationerna, gick SPAs medlemsföretag kollektivt in i SAF. SPA upphörde då att vara arbetsgivarorganisation, men fortsatte sin verksamhet som arkitektföretagens branschorganisation.

EFTER 1975

SAR har sedan 1975 koncentrerat sig på de innehållsliga frågorna, engagerat sig i samhällsplanering, arkitekturens ställning som kulturyttring, ekologi, bostadsbyggandet mm och ansvarat för arkitekttävlingar. SARs lokalföreningar är forum för debatt, förkovran och sammanhållning både utåtriktat och kårinternt. SAR ger ut Arkitekttidningen AT och genom sitt förlag tidskriften Arkitektur. SAR delar årligen ut ett antal arkitekturpriser för att stödja den allmänna debatten om arkitektonisk kvalitet. SAR har ett utvecklat samarbete med de nordiska arkitektföreningarna och är medlem av de internationella arkitektorganisationerna ACE och UIA.

LAR lyfter fram värdet av ett samhällsbyggande baserat på biologisk hänsyn och hushållning med naturresurser genom att visa landskapsarkitekturens betydelse som en del av del av detta. LAR organiserar debatter, seminarier och delar ut priser, samt verkar genom sin tävlingsnämnd och sina lokalföreningar. LAR ger ut LAR-nytt, tidskriften AREA och nätAREA (arvtagare till kulturtidskriften Utblick-Landskap). LAR är medlem av de internationella organisationerna IFLA, och EFLA och är aktiv i det nordiska samarbetet.

SIR hävdar betydelsen av god inredningsarkitektur till gagn för samhället och den enskilda människan. Verksamheten bedrivs i arbetsutskott och lokalföreningar och genom SIR Sevice & Förlags AB. Kansliverksamheten bedrivs i samverkan med SAR. SIR delar årligen ut priset Guldstolen till bästa inredning och produkt. SIR ger ut medlemsbladet RUM. SIR är medlem av de internationella organisationerna IFI och ECIA.

ArkitektFörbundet har utvecklat den fackliga bevakningen och verkar idag som en yrkesfacklig intresseorganisation som ger service till sina medlemmar oberoende av om de är anställda, företagare eller arbetslösa. 1988 bildades servicebolaget ArkitektFörbundets ArkitektService AB primärt för att ge medlemmar som övergår till egen verksamhet en bra service - en verksamhet som successivt växt till att också innefatta medelstora arkitektföretag och lagt grunden för ett bredare engagemang i marknads-bransch- och affärsfrågor inom ArkitektFörbundet. ArkitektFörbundet ger bl a ut medlemstidningen Arkitekten och Arkitektens årsbok. ArkitektFörbundet är anslutet till SACO, PTK och KLYS.

FPR Fysiska planerares Riksförbund bildades 1994 för att organisera de som utbildats vid den nystartade utbildningen i fysisk planering vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby, numera Blekinge Tekniska Högskola (BTH). FPR verkar för en god stadsbyggnad och stadsgestaltning, god mark- och vattenanvändning samt en långsiktigt hållbar användning av våra naturresurser. Föreningen arbetar ideellt och en diskussion pågår kontinuerligt om föreningens roll och inriktning. Viktiga frågor under åren har varit ett närmande mot övriga arkitektorganisationer, att bevaka utbildningen samt att verka inåt i organisationen med bakgrund i en geografisk spridning över hela landet. FPR har en hemsida sedan 1996 och tidningen Planera! utkommer med 4 nummer per år.

Samtliga organisationer har egna medlemsblad/tidningar, egna hemsidor och ger ut matriklar.

Den 1965 bildade branschföreningen Sveriges Praktiserande Arkitekter (SPA) gick 1993 samman med byggkonsultföretagens organisation Konsultföreningen och bildade en ny, gemensam branschorganisation, Arkitekt- och Ingenjörsföretagen, AI. Denna förening kommer att upphöra vid årsskiftet 2000/01 då AI tillsammans med den del av arbetsgivarorganisationen Almega som arkitekt- och teknikkonsultföretagen tillhör, bildar branschföreningen Svensk Teknik och Design. Denna organisation blir en branschförening inom Almega med inriktning på arbetsgivarfrågor och bevakning av branschövergripande frågor, dock utan att vara serviceorgan till företagen i branschrelaterade frågor. Organisationsförändringen innebär att det för första gången sedan 1965 saknas en fristående branschorganisation för arkitektföretag.

De olika arkitektförbunden samarbetar i skilda sakfrågor, t ex så svarar förbunden tillsammans på många remisser och uppträder gemensamt vid uppvaktningar, men det händer dock att organisationerna agerar var för sig i samma frågor.

ArkitektFörbundet, SAR, SIR och LAR stiftade 1986, tillsammans med dåvarande SPA, forsknings- och utvecklingsstiftelsen ARKUS samt bildade samma år utbildningsbolaget ArkFort.

OMVÄRLDSFÖRÄNDRINGAR

Arkitekternas organisationer svarade mot relevanta behov då de skapades. Under åren har organisationerna också utvecklats för att svara mot nya behov. Idag finns det anledning att ifrågasätta relevansen av 70-talets uppdelningen mot bakgrund av de förändringar som ägt rum och de krav som ställs på arkitekternas organisationer ifråga om opinionsbildning och marknadsagerande.

Det omgivande samhället har förändrats i viktiga avseenden. Några av dagens viktigaste kännetecknen och konsekvenser är:

• Omvärlden visar en ökad medvetenhet om arkitekturens och arkitekternas samhällsbetydelse. En viktig förutsättning för arkitekturens utveckling är en bred allmän kunskap om dess betydelse för samhällsbygget. Omvärlden önskar ett tydligt och kraftfullt agerande från arkitekterna.

• Planering och byggande sker till stor del utifrån andra förutsättningar än tidigare. Avregleringen inom plan- och byggområdet ställer nya krav på aktörernas egna kraftfulla agerande, där professionalitet och etik måste hävdas av professionen själv.

• Arkitekterna verkar på en allt mer sammansatt scen som kräver nya och tydliga gränsdragningar och samarbetsformer mot närliggande yrken och ansvarsområden som ekonomi, miljövetenskap och konst. Samtidigt förvandlas arkitekt- och planeraryrkena mot alltmer gränslöst gestaltande professioner, utgående från varje grupps kärnkompetens.

• Den enskilde arkitekten verkar i allt fler roller, parallellt och över yrkeslivet. Alltfler går fram och åter mellan anställning och företagande. Frågor som rör värdering av arkitektarbete, prissättning och affärsutveckling är inte partsskiljande utan av central betydelse för alla arkitekter, oberoende av om de är anställda eller företagare.

• Det finns en allmän insikt om att marknadens svängningar ständigt återkommer. Det kräver en långsiktig handlingsberedskap genom strategiska vägval och ett uthålligt, konsekvent marknadsarbete för att förebygga och överbrygga (t ex genom fort- och vidareutbildning) effekterna av de återkommande sysselsättningskriserna.

• Arkitektyrkena internationaliseras snabbt, vilket kräver ett internationella agerande. Arkitekterna måste kunna hantera en internationell marknad, både i ett nationellt och internationellt perspektiv EUs arkitektdirektiv är ett exempel på en bra definition av kraven på en arkitektutbildning. Direktivet betonar bredd, samhällskultur och arkitektens ansvar för tredje man. Det ger en bra bas för ett vidgat internationellt arbetsutbyte.

FÖRDELAR MED EN SAMLAD ORGANISATION

Frågor som berör arkitekturens och arkitekternas villkor behandlas samlat.

Arbetet för god arkitektur och planering och den yrkesfackliga intressebevakningen kan hanteras tillsammans med frågor som rör lagstiftning, branschens villkor och samhällets hantering och värdering av arkitekternas och planerarnas kompetens. De olika arkitektprofessionernas intressebevakning och marknadsarbete kan samordnas bättre.

Arkitekturens och arkitektens alla fält kan behandlas samlat.

Arkitekturfrågor på alla skalnivåer och arkitektarbetets olika metoder kan behandlas i större helhetssammanhang. Alla frågor kan behandlas efter en gemensam policy och strategi.

Den nya organisationen blir en plattform för debatt och utveckling av arkitekturens och planeringens framtidsfrågor genom gemensamma resurser för utredning och åsiktsbildning.

Tydligheten ökar gentemot samhälle, myndigheter och allmänhet.

Det kommer inte att råda någon tvekan om vilken organisation som uttalar sig för och företräder arkitektur, arkitekter och fysiska planerare i Sverige. Ställningstaganden kan ges ett större eftertryck och få ett större genomslag i media och samhälle.

Den nya organisationen får en stark legitimitet.

Organisationen kommer att ha en närmast 100-procentig representativitet.

Alla medlemmar får bättre service.

Det innebär att de som idag står utanför relevant intressebevakning får del av sådan. Det gäller såväl yrkesfacklig intressebevakning, förhandlingshjälp och rådgivning i frågor som löner och anställningsvillkor som företagarservice och bevakning av arkitektföretagandets villkorsfrågor. ▶

En samlad organisation kan ta initiativ inom viktiga områden för arkitekturen och planeringen

Organisationen kommer att kunna arbeta kraftfullare inom områden som arkitektorganisationerna inte var för sig har resurser till, t ex kvalitetsstyrd plan- och byggprocess, byggglagstiftning, standarder och andra regelverk, beställarservice, effektiv vidareutbildning, professionaliseringsutbildning.

Information och service till beställare och allmänhet kan förstärkas.

Den nya organisationen kan bygga upp en bred beställarservice som inbegriper den nuvarande tävlingsservicen. Även informationen mot allmänheten kan förstärkas på olika sätt. Allt till gagn både för samhället och arkitekterna.

Nuvarande ekonomiska och ideella resurser kan sammanföras och effektiviseras.

Det ger en stark ekonomisk och ideell bas för verksamheten med ökad tillgång till rörliga medel och aktiva medlemmar. Ett nytt utrymme skapas för ett offensivt marknadsarbete, opinionsarbete och strategiska insatser. Den nya organisationens kansli kan tillföras ny kompetens genom administrativ samordning och rationalisering.

SYFTEN

Två samverkande syften – arkitekturen och arkitekterna

Sveriges Arkitekter blir en organisation som kommer att hävda arkitekturens och samhällsplaneringens betydelse och samtidigt arbeta för bästa möjliga villkor i medlemmarnas yrkesutövning. Detta arbete kommer att bedrivas integrerat, med en gemensam resurs som bas.

Sveriges Arkitekter kommer dels att vara en intresseorganisation för sina medlemmar och ge både den yrkesfackliga intressebevakning och den företagarservice som ArkitektFörbundet nu tillhandahåller och dels ha till syfte att främja god arkitektur och samhällsplanering – det arbete som nu SAR, SIR, LAR och FPR nu bedriver.

Sveriges Arkitekter skall visa samhällsbetydelsen av god arkitektur och samhällsplanering, hävda betydelsen av kvalificerat arkitektarbete och ge arkitekterna goda förutsättningar för sin yrkesutövning samt visa hur dessa frågor är beroende av varandra.

Sveriges Arkitekter kommer att arbeta med följande frågor:

Allmänhet: Offentlig debatt, information, bildningsverksamhet.

Beställare: Rådgivning, kvalitetsfrågor, beställarservice, tävlingsservice, arkitektförmedling.

Myndigheter: Lagar, föreskrifter, utredningar och remisser, representation, handlingsprogram.

Byggsektorn: Planering, upphandling, byggande, förvaltning, inredning, standarder, normer.

Sakfrågor: Ekologi, samhällsplanering, landskap, bostäder, offentliga rum, kulturarv osv

Utbildning: Grundutbildning, praktik, vidareutbildning, FoU, förkovran

Anställningsrelationer: Yrkesfacklig intressebevakning och medlemsservice genom förhandlingar, kollektivavtal, avtals- och anställningsrådgivning, lönerådgivning, pensioner, försäkringar, anställningstrygghet

Företagande: Yrkesfacklig intressebevakning och medlemsservice genom juridisk rådgivning, bevakning av upphandling, affärsvillkor, ersättning och arvoden, ansvar och försäkringar, affärsetik samt upphovsrätt, sökregister för arkitekttjänster

Arbetsmarknad: Arbetsmarknadsrådgivning, arbetslöshetskassa och service till arbetslösa medlemmar, anställningsförmedling

Information och publikationer: Förlagsverksamhet, informationsskrifter, handböcker, matriklar, debatterande och dokumenterande tidskrifter, internetbaserade tjänster

PROFESSIONALISM

Både extern och intern verksamhet kommer att präglas av kravet på professionalism. I detta avseende kommer Sveriges Arkitekter att arbeta utifrån tre olika, men samverkande, plattformar. Medlemmarna ska förbinda sig att arbeta efter dessa tre etiska huvudplattformar:

En **YRKESETISK PLATTFORM** som beskriver kraven på etik i yrkesutövningen och ansvaret gentemot samhället, allmänheten och kollegorna. Genom den yrkesetiska plattformen förbinder sig medlem av Sveriges Arkitekter att svara mot kraven på vad som är ett etiskt korrekt yrkesmässigt uppträdande, god yrkessed och kvalificerad yrkesutövning.

En utåtriktad **AFFÄRSETISK PLATTFORM** som beskriver kraven på arkitektens etik i rollen som företagare och ansvaret gentemot kunder. Genom den affärsetiska plattformen förbinder sig den medlem av Sveriges Arkitekter som åtar sig uppdrag att svara mot kraven på vad som är ett affärsetiskt korrekt uppträdande

En inåtriktad **AVTALSETISK PLATTFORM** som beskriver kraven på arkitektens etik i anställningsrelationen mellan anställda och arbetsgivande medlemmar av Sveriges Arkitekter. Genom den avtalsetiska plattformen förbinder sig den medlem av Sveriges Arkitekter i rollen som arbetsgivare åt annan medlem av Sveriges Arkitekter att minst tillämpa mellan berörd arbetsgivarorganisation och Sveriges Arkitekter tecknade avtal i anställnings-, löne-, pensions- och försäkringsfrågor. Samtidigt förbinder sig anställd medlem av Sveriges Arkitekter att tillse att anställningsvillkoren blir reglerade med utgångspunkt i befintliga och tillämpliga avtal.

MEDLEMSKAP

Medlemskap i Sveriges Arkitekter är individuellt.

Medlemskap i Sveriges Arkitekter beviljas enligt samma grunder som i dag gäller för medlemskap i något av de ingående förbunden. Samtidigt kommer Sveriges Arkitekter, genom aktiva åtgärder och en handlingsplan verka för att alla medlemmar på sikt har en utbildning i paritet med EUs arkitektdirektiv eller motsvarande.

Sveriges Arkitekter kommer att representera de fyra ingående professionerna: arkitekter, inredningsarkitekter, landskapsarkitekter och fysiska planerare. Den som inte uppfyller dagens krav för medlemskap i aktuell yrkesorganisation är medlem i Sveriges Arkitekter men utan åtföljande rätt att bära berörd utbildningsanknuten titel SAR, SIR, LAR, eller FPR.

Alla medlemmar i Sveriges Arkitekter är likvärdiga och har samma rätt till intressebevakning och medlemsservice. Även studentmedlemmar har likvärdig rätt till förbundets tjänster.

Av praktiska skäl kommer samtliga medlemmar i ArkitektFörbundet, SAR, SIR, LAR och FPR att överföras till den nya organisationen fr o m den tidpunkt den konstitueras. Den som inte önskar tillhöra Sveriges Arkitekter kommer att beredas möjlighet att utträda direkt och utan uppsägningstid eller andra krav från den nya organisationen.

NAMN OCH VARUMÄRKE

Medlem i Sveriges Arkitekter kommer att ges rätt att bära titeln **MSA**, Medlem av Sveriges Arkitekter, vilket också i engelsk översättning skall läsas som Member of Swedish Architects.

MSA har goda förutsättningar för att utvecklas till ett starkt, tydligt och kvalitetspräglat varumärke.

Medlemmar i Sveriges Arkitekter som uppfyller dagens krav för medlemskap i SAR, SIR, LAR respektive FPR får härutöver rätt att bära titeln arkitekt **SAR**, arkitekt **SIR**, landskapsarkitekt **LAR** respektive fysisk planerare **FPR**.

Sveriges Arkitekter skall ansvara för att bära vidare och utveckla också dessa varumärken på ett sådant sätt att de olika kompetenserna tydliggörs samtidigt som värdet av varumärkena bibehålles genom att de på individnivå betecknar den akademiska utbildningen.

FACKLIG SERVICE

Sveriges Arkitekter kommer att vara en yrkesfacklig intresseorganisation som ger intressebevakning och service till anställda medlemmar.

Den yrkesfackliga intressebevakningen och servicen till anställda medlemmar kommer att omfatta det arbete ArkitektFörbundet idag bedriver i dessa frågor och vara en integrerad del i den samlade verksamheten.

Sveriges Arkitekter övertar ArkitektFörbundets samtliga avtalsförhållanden inom såväl den offentliga som privata sektorn och blir ny part i avtalen med den privata sektorns arbetsgivarorganisationer.

FÖRETAGARSERVICE

Sveriges Arkitekter kommer att vara en yrkesfacklig intresseorganisation som ger intressebevakning och service till medlemmar som är företagare.

Denna verksamhet kommer att omfatta det arbete ArkitektFörbundet idag bedriver inom ramen för sitt servicebolag för företagarservice, ArkitektFörbundets ArkitektService AB.

Sveriges Arkitekter övertar ArkitektFörbundets ArkitektService AB som bas för sin företagarservice samt SAR Service AB, idag med ansvar för tävlingsservicen. Dessa servicefunktioner länkas till eller samordnas med eller inom en utbyggd beställarservice

Den företagarservice Sveriges Arkitekter kommer att tillhandahålla kommer inte att omfatta service eller biträde i arbetsgivarfrågor.

ÖVRIGA STÄLLNINGSTAGANDEN

Sveriges Arkitekter ska ha nya gemensamma lokaler i ett arkitekternas hus. Målsättningen är att skapa en hemvist med tydlig identitet för medlemmar och omvärld.

Sveriges Arkitekters lokalföreningar och arbetsorgan kommer att vara fora för intern och utåtriktad debatt och förkovran.

Sveriges Arkitekters sakfrågegrupper, t ex för samhällsplanering, ekologi, bostadsbyggande, kulturarv, mfl, kommer att utgöra bas för åsiktsbildning inom ramen för organisationens policy och ställningstaganden.

Sveriges Arkitekter kommer att bedriva en aktiv studentverksamhet och ge service och intressebevakning åt studentmedlemmar.

Sveriges Arkitekter kommer att vara anslutet till Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Privattjänstemannakartellen (PTK), Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS), Union Internationale des Architectes (UIA) och Architect's Council of Europe (ACE). Dessutom kommer organisationen som helhet eller i delar vara anslutet till International Federation of Interior Architects (IFI), European Council of Interior Architects (ECIA), International Federation of Landscape Architects (IFLA) och European Foundation for Landscape Architecture (EFLA). Vidare kommer Sveriges Arkitekter ansluta sig till de organisationer som bedöms gynna medlemmarnas intressen.

Sveriges Arkitekter övertar ArkitektFörbundets huvudmannaskap för Arkitekternas Pensionskassa.

Sveriges Arkitekter erbjuder sina medlemmar anslutning till Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa, AEA samt den nya kompletterande a-kassan, SACO:s Inkomstförsäkring.

Sveriges Arkitekter övertar SARs Arkitektur Förlag AB och SIR Service och Förlag AB.

Sveriges Arkitekter skall till sitt förfogande ha ett kompetent och brett sammansatt kansli. Verksamheten, oavsett om den bedrivs inom medlemsorganisationen eller genom av organisationen ägda bolag, skall vara resursmässigt samordnad.

GENOMFÖRANDEPROCESS

Målet är inställt på att Sveriges Arkitekter skall kunna konstitueras och börja arbeta den 1 januari 2002.

Under det dryga året fram till dess kommer alla de frågor som berörs i detta prospekt diskuteras, ställningstaganden utvecklas ytterligare och beslutsunderlag utformas.

Tiden för diskussion och medlemsförankring är viktig. Det är, enligt styrelsernas uppfattning, viktigt att konceptets odelbara helhetsperspektiv får allomfattande uppslutning bland de nuvarande förbundens medlemmar.

Alla fem organisationer kommer att samordna sina informations-, förankrings- och beslutsprocesser. Inom samtliga organisationer krävs beslut i respektive organisations högsta beslutande organ: årsmöte, fullmäktige och representantskapsmöte. I de flesta fall krävs, inom respektive organisation, likalydande beslut av två på varandra följande möten och i något fall erfordras bekräftande medlemsomröstning.

Denna beslutsprocess bör, någorlunda samordnat, kunna äga rum under andra halvåret 2001. Innan dess krävs ett omfattande beredningsarbete. För detta har en gemensam styrgrupp, bestående av organisationernas fem ordföranden bildats. En liten beredningsgrupp med exekutiva befogenheter kommer, med hjälp av förbundskanslierna, att arbeta fram underlagsmaterial för styrgruppens och de olika förbundsstyrelsernas successiva ställningstaganden.

Olika avstämningstidpunkter kommer att finnas under år 2001. En första sådan kommer att äga rum redan i januari, då alla organisationernas styrelser kommer att samlas för ett gemensamt styrelseinternat.

OFTA STÄLLDA FRÅGOR

– Inte kan man väl vara med i en fackförening som företagare?

Inom ArkitektFörbundet är 20 % - 1000 personer - av de yrkesaktiva medlemmarna företagare. Var tionde SACO-medlem, 31.000 personer, driver företag. Ett modernt yrkesfackligt arbete tar sikte på att ge alla medlemmar en service och intressebevakning anpassad till den roll man har på marknaden. Att arbeta både med de yrkesfackliga frågorna och företags- och branschfrågor är korsbefruktande och kvalitetshöjande. Medlemskapet i Sveriges Arkitekter är individuellt och berör inte arbetsgivaren som juridisk person. Totalt sett får alla medlemmar en bättre service.

– Kommer inte ArkitektFörbundets kärnfrågor, det yrkesfackliga arbetet, tunnas ut i den nya organisationen?

Nej, tvärtom. Det fackliga arbetet kommer att förbli en av hörnpelarna och bedrivas med samma inriktning och målsättningar som idag. Det fackliga arbetet kommer att stärkas av korsbefruktningen med det yrkesinriktade arbetet och vice versa. Så har andra akademiska professionsyrken löst det med stor framgång.

– Hur ska jag som anställd kunna hävda mina fackliga intressen när min arbetsgivare är med i samma organisation som jag?

Att verka för bättre betingelser för yrkesutövningen är ett övergripande och inte partsskiljande intresse. Bättre värdering av arkitektarbetet, högre arvoden och stärkt lönsamhet är vad som lägger grunden också för en lönemässig uppvärdering av arkitektarbete. Inom den privata sektorn är de företagsinterna belöningssystemen i grunden beroende av de marknadsorienterade ersättningssystemen. Bägge frågorna kräver den nya organisationens engagemang Sveriges Arkitekter skall därför arbeta med både för en arvodesmässig och för en lönemässig uppvärdering av arkitektarbetet.

Visst kan den anställde arkitekten och arbetsgivaren ha olika och motstridiga intressen. Och Sveriges Arkitekter kan självfallet inte både uppträda som företrädare för ett arbetsgivar- och ett arbetstagarintresse. Arbetsgivarintresset ligger därför utanför Sveriges Arkitekter. Den arbetsgivande arkitekten kommer ändå ha ett självklart utbyte av sitt medlemskap i Sveriges Arkitekter, inte minst för att den nya organisationen kommer att tillhandahålla en arkitektanpassad företagarservice, utgående från den verksamhet som ArkitektFörbundets ArkitektService i dag framgångsrikt bedriver.

– Mycket prat om de privatverksamma arkitekternas villkor, men hur berör det mig som är offentliganställd?

Det gagnar de offentliganställda arkitekterna om de privatverksamma har goda villkor och vice versa. Det är uppenbart i dag att den faktor som är mest gynnsam för att kunna lyfta värderingen av de offentliganställda arkitekternas arbetsinsatser är en god utveckling av de privatverksamma arkitekternas villkor. Högre arvoden och löner inom det privata området ger den bästa draghjälpen åt de offentliganställda arkitekterna. Offentliga arbetsgivare kommer att upptäcka att marknaden för kvalificerad arkitektarbetskraft är en enda marknad, som inte låter sig delas upp på en offentlig och en privat delmarknad. Det kommer att lätta upp stelbent och inåtvänd lönesättning för de offentliganställda arkitekterna. Vi kan inte ensamma välta hela den offentliga sektorns lönesystem över ända, men vi kan få in marknadsinfluenser och konkurrenstänkande som kommer att ge bättre villkor för offentliganställda arkitekter.

De frågor som är gemensamma för alla yrkesverksamma arkitekter och planerare är dessutom fler och viktigare än de som skiljer: samhällets respekt för kompetensen, grundutbildning, vidareutbildning och forskning, försäkringsfrågor osv.

– Kommer inte de små förbundens ansvarsområden slukas upp av de stora?

Tvärtom kommer de mindre förbunden bli "delägare" i en större och starkare gemensam resurs och de kan avlastas allt det ideella arbete som läggs på drift och administration av de mindre organisationerna. Utrymmet blir avsevärt mycket större för att fokusera på de mindre organisationernas kärnfrågor. Det ideella arbetet stärks. Det ökade samarbetet mellan de olika professionerna inom det nya förbundet kommer att öka förståelsen och respekten för varandras kompetenser.

– Kommer inte det ideella engagemanget minska då mer blir service?

Den nya organisationen skall förena de positiva krafter som finns både i ett starkt förtroendeengagemang och ett brett, kompetent och serviceinriktat kansli. Medlemmarna skall få tillgång till professionell hjälp i yrkesfackliga och företagsrelaterade frågor samtidigt som den nya organisationen ska ta avsats först och främst i ett starkt ideellt engagemang.

– Kommer lokalföreningarna att bestå?

Det lokala och regionala arbetet är en grundförutsättning för den nya organisationen. Det lokala arbetet kommer att stärkas av att det i framtiden kommer att omfatta i princip alla i regionen verksamma arkitekter och planerare.

– Det låter som en stor organisation, talar inte framtiden för lösliga nätverk?

Lösliga nätverk kan inte hantera arkitekternas strategiska framtidsfrågor. Arkitekterna har kommit till korta i viktiga frågor som rör byggprocessen och professionalisering. En sammanhållen, stark och entydig resurs kan positivt påverka arkitekternas positioner och arkitekturens ställning i samhället. Inom den nya organisationen kommer det att finnas utrymme för olika sorters nätverk för olika typer av frågor.

– Vad är rena arbetsgivaruppgifter?

Den nya organisationen blir inte någon arbetsgivarorganisation. Service kommer inte att ges till vare sig enskilda medlemmar eller företag i frågor som rör företagens relation till och villkor för anställd personal. Företag som behöver sådan service hänvisas till berörd arbetsgivarorganisation. Däremot kommer som exempel den nya organisationen att tillhandahålla en lönestatistik som är nyttig och användbar både för anställda arkitekter och arkitekter som är arbetsgivare. Detsamma gäller annat material, t ex mallar för anställnings-avtal, där såväl anställda som arbetsgivare har gemensamma intressen av tydlig och korrekt avtalsreglering.

– De medlemmar i ArkitektFörbundet som inte har fullständig examen (t ex inte slutfört exjobbet eller har några resttentor), vad händer med dem?

I Sveriges Arkitekter kan den vara med som uppfyller ArkitektFörbundets nuvarande invalsregler. Det innebär att den som har näst intill komplett utbildning kan bli aktiv medlem . Samtidigt kommer organisationen med kraft och engagemang verka för att dess medlemmar har utbildning och examen i paritet med arkitektdirektivet. Ingen som uppfyller dagens krav kommer att ställas utanför, men organisationen kommer ha som mål att verka för att alla dess medlemmar skall ha examen.

– Men titeln som är så inarbetad, är det inte dumt att ta bort den?

Ingen blir av med sin titel. Varumärket har sin styrka på individnivå och det är där det ska nyttjas. Samtidigt arbetar vi in ett nytt varumärke som på sikt kommer att bli starkt, tydligt, välbekant och respekterat.

– Om jag vill ha min titel, men inte vara med i en organisation som också är fackligt, hur gör jag då?

En förutsättning för att behålla titeln är att man är medlem i Sveriges Arkitekter. Den som inte är med har heller inte rätt att bära titeln. Det handlar om att göra ett val, som nog inte bör bli så svårt eftersom den nya organisationen kommer att kunna erbjuda service och intressebevakning i alla de roller arkitekter och planerare befinner sig i. .Det kom-

mer även framgent att vara ett viktigt mål för den nya organisationen att arbeta för god arkitektur och samhällsplanering samt att vara ett forum för en kårinterna diskussionen i arkitekturens kvalitetsfrågor. Den som inte har behov av någon service eller är intresserad av att ta del i det gemensamma arbetet för arkitekturens bästa har naturligtvis full valfrihet att stå utanför den nya organisationen.

– Då nu alla arkitekter och fysiska planerare är med i samma förbund, hur underhåller och visar man den specialkompetens som våra olika utbildningar gett oss? Hur kan man hävda sin specialistkompetens om alla heter lika?
Alla behöver inte heta lika. Dels kan man visa med sin titel vilken skola man gått och därmed vilken specialkompetens man har. Dels kommer det att finnas grupper inom Sveriges Arkitekter som stöder, fördjupar och håller samman kunskap och metoder kring vissa ämnen. De grupper som hittills har haft en stark identitet kring sina ämnen kommer troligen fortsätta att framgångsrikt driva "akademier" inom Sveriges Arkitekters ram, t ex samhällsplanerarna och landskapsarkitekterna.

– Varför inte ha kvar organisationerna men skapa ett gemensamt paraply?
De frågor vi som arkitekter har gemensamt är så många fler än de som skiljer. Man är i sin dagliga gärning företagare, privatanställd, utredare, myndighetsutövare, intresseföreträdare mm, men man är i första hand arkitekt. En avgörande faktor är dessutom de stora resurs- och kvalitetsmässiga vinster som uppkommer genom att man har ett kansli vars verksamhet utgår ifrån från samma omvärldsanalys och utgör en sammanhållen kunskapsbas för arbetet med att företräda arkitekterna i deras olika roller och samtidigt och för att hävda betydelsen av ett kvalificerat arkitektarbete.

– Är en landskapsarkitekt en arkitekt?
Landskapsarkitektyrket är en egen profession, den har ett i princip eget yrkesfält, egen utbildning och ett eget akademiskt ämne med egen forskning. Arkitektyrket är också en egen profession, liksom inredningsarkitektyrket. Alla tre är besläktade, de tillhör de professioner som har arkitektmetoden gemensam. Vi kallar ofta alla dessa yrken arkitekter. Detta är alltså orsaken till att man blandar ihop saker. Sveriges Arkitekter ska hävda yrkets gemensamma fält - gestaltaning av det fysiska rummet, oavsett tidsperspektiv och material, samtidigt som den nya organisationen utnyttjar den styrka som olikheterna innebär.

– Vad kan Sveriges Arkitekter göra för att öka sina medlemmars professionalitet?
Grundutbildningarna ger bra yrkesförberedande grund att stå på. Men det saknas ett professionaliseringsinslag. Nyutbildade arkitekter och planerare har inte tillräckliga kunskaper om och insikter i marknadens funktionssätt, organisationen av och rollspelet i planerings- och byggprocessen och har inte heller goda grundkunskaper om bygglagstiftning, upphandling, affärsvillkor och avtalsfrågor. Här måste Sveriges Arkitekter ta sitt ansvar och tillhandahålla en bred professionaliseringsutbildning. Det är en stor utmaning. Goda förebilder finns, inte minst i Danmark, där DAL med framgång driver en sådan professionaliseringsutbildning med främst unga arkitekter som målgrupp.

– Kommer inte omvärldens förtroende för arkitektkompetensen minska om arkitekternas förbund är öppet för medlemmar som inte har arkitektexamen, tex de fysiska planerarna?
Arkitekternas arbetsområde är stort och har alltid också innefattat fysisk planering på stads- och regionalplaneringens nivå. Omvärldens förtroende kommer att öka inför ett förbund som organiserar medlemmar som också fokuserar de stora skalnivåerna och de långa tidsförloppen. De fysiska planerarna är redan idag med i ArkitektFörbundet och representerar tillsammans med de olika arkitektkategorierna hela bredden i det arbetsfält som av tradition arkitektutbildade personer har.

Den utbildning som de fysiska planerarna får vid Blekinge Tekniska Högskola (BTH) har en gestaltningsgrund och överensstämmer i mycket med den utbildning i fysisk planering som alltid bedrivits vid de tre arkitekturskolorna, men som idag inte är lika framträdande och i varierande grad nedtonad.

– Är arkitektdirektivet tillämpbart för landskapsarkitekter?
EU har antagit direktiv för sju professioner, bl a för arkitekter, läkare, veterinärer. De som lever upp till aktuellt yrkesdirektiv ska inte kunna hindras av nationella regler för att utöva sitt yrke inom EU. Det är arkitektskolornas examen som godkänns av EU och som rättesnöre finns krav, uttryckta i elva punkter. Direktivkraven betonar bredd, ansvar för samhällskulturen och tredje man. I Sverige har de tre arkitektskolorna I Stockholm, Göteborg och Lund ansökt att deras arkitektexamina skall omfattas av arkitektdirektivet och dessa utbildningar är också sedan många år godkända. SIR, LAR och FPR, vilkas medlemmar har utbildning från skolor som idag inte omfattas av arkitektdirektivet kan antingen påverka sin skolor att ansöka eller försöka skapa nya direktiv för den egna professionen. LAR har bedrivit ett arbete inom sin europeiska sammanslutning EFLA för att åstadkomma ett eget direktiv för landskapsarkitekter men gör bedömningen att det kommer att vara svårt att driva den frågan inom EU. Detta förklarar prospektets formulering: "målet är att alla medlemmar har en utbildning *i paritet med* arkitektdirektivet *eller motsvarande*".

APPENDIX 1: DATA OM DE FEM FÖRBUNDEN

ArkitektFörbundet

ArkitektFörbundet har 7.211 medlemmar (2000.10.19), fördelade enligt följande: arkitekter 73 %, inredningsarkitekter 10 %, landskapsarkitekter 13 % och fysiska planerare 4 %.

Av de ca 5.300 yrkesverksamma medlemmarna är ca 1000 företagare. Av dessa är 821 anslutna till servicebolaget ArkitektService AB.

ArkitektFörbundets kansli har 18 anställda, av vilka en är placerad i Göteborg/Borås och en i Malmö/Lund. Antalet heltidstjänster är 15,5. Av de anställda är 7 st arkitekter/inrednings-arkitekter/landskapsarkitekter och 4 st jurister. Förbundsdirektör är Staffan Carenholm.

ArkitektFörbundet omsätter i år ca 17 miljoner kronor. Medlemsavgiften till ArkitektFörbundet har varit oförändrad sedan 1997. Avgiften för fullbetalande är 2.136 kr/år. Härtill kommer (frivillig) avgift till Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa (AEA), f n 864 kr/år.

Den som är ansluten till ArkitektService AB betalar halv individuell medlemsavgift till ArkitektFörbundet. Medlemmens företag faktureras härutöver en serviceavgift som är beroende av antalet verksamma personer i medlemmens företag. Serviceavgiften för ett enpersonsföretag är 2.200 kr/år, därefter ökar avgiften med företagets storlek. Serviceavgiften är avdragsgill kostnad i företaget.

ArkitektFörbundet äger kulturfastigheten Wirwachs Malmgård på Söder i Stockholm. Fastighetens uppskattade marknadsvärde är 20-25 miljoner kronor.

Förbundet har en hemsida, www.arkitektforbundet.se och har också en internetbaserad söktjänst för arkitekttjänster, arkitekt.nu

SAR

SAR organiserar 3.900 arkitekter med examen från arkitektlinjerna på de tekniska högskolorna eller motsvarande samt 633 studerandemedlemmar.

SAR har ett kansli med 12 anställda, av dessa är fyra arkitekter, två ekonomer, en informatör och två journalister. Dessutom engagerar SAR en handfull konsulter för att komplettera kansliet med juridisk, kompetens samt layoutformgivning och annonsförsäljning. SAR äger dessutom Arkitektur Förlag AB med sex anställda. SAR äger även SAR Service AB som säljer tävlingsservice tävlingsarrangörer och kansliservice till SIR. Generalsekreterare är Katarina Nilsson.

SAR har tolv självständiga lokalföreningar som är egna juridiska personer.

SAR omsätter i år cirka 8,5 miljoner kronor och en kapitalavkastning i år på 8 miljoner kronor. SAR har en förmögenhet om 35 miljoner kronor vid årsskiftet 1999/2000. Arkitektur Förlag omsätter 8,5 miljoner kronor (1988/89). Medlemsavgiften i SAR har sedan 1996 följt konsumentprisindex och inte höjts utöver detta. Medlemsavgiften för fullbetalande är i år 1.965 kronor.

SAR hyr lokaler på Norrlandsgatan 18 i Stockholm.

SIR

SIR, Svenska Inredningsarkitekters Rikdsförbund fick sitt nuvarande namn 1953, men hette dessförinnan Sveriges Inrednings- och Möbelarkitekters sammanslutning, SIMS. SIR har idag 789 medlemmar av vilka 129 är studerandemedlemmar. Avgiften för fullbetalande är 2020 kr per år.

SIR har lokalavdelningarna SIR-Väst, SIR-Öst och SIR-Syd. SIR är anslutet till den internationella organisationen IFI och den europeiska ECIA.

SIR har vänföreningen SIRSKAPET med ett begränsat antal kvalitetsmedvetna producentföretag.

SIR hyr lokaler på Norrlandsgatan 18 i Stockholm. SIR har en anställd kanslist samt köper därutöver kanslitjänster från SAR.

SIRs officiella organ är tidskriften Forum som utkommer med 5 nummer per år. Dessutom ger SIR ut medlemsbladet Rum. SIR har hemsidan www.inredningsarkitekt.org med bl a sökfunktionen "Kompetensbanken".

LAR

Landskapsarkitekternas Riksförbund LAR är en ideell yrkesorganisation. LAR har 710 medlemmar varav 234 studerandemedlemmar. Medlemsavgiften för fullbetalande är i år 1.350 kronor.

LAR har lokalföreningarna LAR-Nord, LAR-Öst, LAR-Väst och LAR-Syd. LAR är anslutet till den internationella organisationen IFLA och den europeiska EFLA.

LAR delar årligen ut Siena-priset vars syfte är att främja god utemiljö.

LAR köper kanslitjänster från ArkitektFörbundet. LAR har därutöver en egen anställd som är redaktör för LARs tidskrift Area. Därutöver har LAR medlemsbladet LAR-nytt. LAR har en hemsida med adressen www.lar.se

FPR

FPR, Fysiska planerares riksförbund är ett ideellt yrkesförbund bildat 1994 för planerare med examen i fysisk planering från Blekinge Tekniska Högskola. FPR har 105 medlemmar samt 65 studentmedlemmar.

Kansliarbete för FPR sker på ideell basis utan anställd personal. Medlemsavgiften är 300:- per år. FPRs årsomsättning är 30.000 kr

FPR ger ut medlemstidskriften PLANERA! FPR:s hemsida har adressen www.fpr.k.se

APPENDIX 2: HUR GÖR ARKITEKTER I ANDRA LÄNDER?

SAR, SIR och LAR är medlemmar i europeiska och internationella arkitektorganisationer och har genom aktivt arbete i dessa organisationer en överblick hur arkitekterna är organiserade i andra länder. Arkitekter, landskapsarkitekter, inredningsarkitekter och planerare är organiserade på de mest varierande sätt i olika länder ofta beroende på utbildningsstruktur, organisation av byggprocessen och beroende på varierande krav på registrering eller licensiering av arkitekter. Arkitekttiteln är skyddad i vissa länder och helt fri i andra.

Även i Norden varierar organisationsformerna.. I Danmark är Danske Arkitekters Landsforbund (DAL) paraplyorganisation för alla arkitekter, men har två avdelningar för anställda respektive företagare. Danska inredningsarkitekter är organiserade tillsammans med designers i Danska Designers. Medlemmarna kallar sig t ex inredningsarkitekt MDD (Medlem i Danska Designers) eller grafiker MDD.

I Norge är Norske Arkitekters Landsforbund (NAL) arkitekternas yrkesorganisation. En fristående organisation, AFAG, är arkitekternas fackliga organisation och organiserar även inrednings- och landskapsarkitekter. Organisationerna sitter tillsammans i samma hus. Utöver dessa organisationer finns en bransch-och arbetsgivarorganisation för arkitektföretagen, Norges Praktiserande Arkitekter, NPA.

I Finland är Finlands Arkitektförbund, SAFA, arkitekternas yrkesförbund. Särskilda, fristående organisationer för anställda och företagare finns inte, däremot finns olika underavdelningar där anställda respektive privatpraktiserande arkitekters frågor hanteras.

APPENDIX 3: HUR ORGANISERAR SIG ANDRA AKADEMISKA PROFESSIONSYRKEN?

Genom sitt medlemskap i SACO har ArkitektFörbundet täta, nära och mångåriga kontakter med övriga akademiska yrkesgrupper i Sverige, t ex jurister, civilingenjörer, naturvetare, civilekonomer, läkare, tandläkare, lärare, farmacevter, psykologer, veterinärer, sjukgymnaster, kulturutbildade m fl yrkesgrupper. ArkitektFörbundets ledning träffar regelbundet förbundsledningarna inom alla dessa yrkesgruppers organisationer.

Genomgående arbetar alla dessa yrkesgrupper både med rena yrkesfrågor och med traditionella fackliga frågor. Bevakning av olika ämnesområden och verksamheter sker i allt väsentligt integrerat och med utgångspunkt i en sammanhållen resurs inom respektive förbund. Flertalet har också eller mer eller mindre väl utbyggd service till de medlemmar som är egna företagare.

Grunden för det fackliga arbetet i alla dessa yrkesgruppers organisationer är yrkesfrågorna. Frågorna vävs framgångsrikt samman, vilket vi också sett många exempel på under senare år, till exempel inom lärarområdet.

Sett ur detta perspektiv är det arkitekternas nuvarande organisationsstruktur som är apart.

SAR
SIR
LAR
ARKITEKT
FÖRBUNDET